
Aika 16.10.2025, klo 16:30

Paikka Kaupungintalo, lautakuntien kokoushuone / Teams -yhteys

Käsiteltävät asiat

§ 31 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 32 Pöytäkirjan tarkastus

§ 33 Ilmoitusasiat ja viranhaltijoiden päätökset tiedoksi

§ 34 Oikaisuvaatimus koulukuljetusten hankinnasta, option käyttäminen, kohde 1

§ 35 Valtuustoaloite: Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

§ 36 Valtuustoaloite: Perusopetuslain muutoksen (1090/2024) vaikutusten huomioiminen Mikkelin kaupungin vuoden 2026 talousarvion valmistelussa

§ 37 Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen hankkeet ja avustukset 2025, sivistyslautakunta

§ 38 Muut asiat

Osallistujat

Mika Barck, puheenjohtaja
Jarmo Lautamäki, 1. varapuheenjohtaja
Anni Löppönen, sihteeri
Mikko Haverinen
Miska Heiskanen
Reijo Hämäläinen
Tanja Hämäläinen
Riina Jakobsson
Virpi-Leena Laine
Enrique Tessieri
Mari Torniainen
Pirkko Valtola
Taina Halinen, varhaiskasvatusjohtaja
Hanna-Noora Hurri
Taaban Hussaini
Alva Kortelainen
Seija Manninen, opetusjohtaja
Rita Matilainen
Anne Puntanen
Pekka Pöyry, kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja
Marja Ukkonen, Mikkelin lukion rehtori

§ 31

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 32

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Tanja Hämäläinen ja Mari Torniainen.

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti tiistaina 21.10.2025 ja on sen jälkeen nähtävänä kaupungin yleisessä tietoverkossa.

§ 33

Ilmoitusasiat ja viranhaltijoiden päätökset tiedoksi

§ 326/29.09.2025 kaupunginhallitus ei käytä kuntalain mukaista otto-oikeutta sivistyslautakunnan kokouksessaan 18.09.2025 tekemiin päätöksiin.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Merkitään tiedoksi.

§ 34

Oikaisuvaatimus koulukuljetusten hankinnasta, option käyttäminen, kohde 1

MliDno-2024-203

Valmistelijat / lisätiedot:

Seija Manninen, opetusjohtaja, Seija.Manninen@sivistys.mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Sivltk 16.10.2025 Viranhaltijapäätös MliDno-2024-203, § 8 / 19.06.2024

2 Liite Sivltk 16.10.2025 Oikaisuvaatimus koulukuljetusten hankinta option käyttäminen ajalla 1.1.2026-31.12.2026, kohde 1, Otavan koulu

Hankintaoikaisuvaatimus koskee päätöstä MliDno-2024-203 § 19.06.2025 (alkuperäinen päätös MliDno-2022-1557, § 47 / 28.04.2022). Kyseessä on Mikkelin kaupungin koulukuljetusten hankinta ja siihen liittyvän option käyttäminen ajalla 1.1.2026- 31.12.2026 (tarjouspyyntö nro 398540, kohde 1, Otavan koulu).

Taksi Tuomas Toivanen Oy on hankintaoikeusvaatimuksessaan ilmoittanut, ettei käytä optiota, kohde 1, Otavan koulu, ajalla 1.1.2026 - 31.12.2026.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta hyväksyy tehdyn hankintaoikaisuvaatimuksen. Option käyttöönotto vaatii molempien osapuolten hyväksynnän ja taksi Tuomas Toivanen Oy ei ota optiota käyttöön vuodelle 2026.

Tiedoksi

Taksi Tuomas Toivanen Oy, kuljetuskoordinaattorit

Kaupunginvaltuusto, § 96, 02.06.2025

Kaupunginhallitus, § 266, 18.08.2025

Sivistyslautakunta, § 35, 16.10.2025

§ 35

Valtuustoaloite: Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

MliDno-2025-2279

Kaupunginvaltuusto, 02.06.2025, § 96

Valtuutettu Jaana Strandman esitti 2.6.2025 Perussuomalaisten valtuustoryhmän ym. valtuustoaloitteena otsikkoasiasta seuraavaa:

"Esitämme, että Mikkelin kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin tekoälyn käyttämisessä ja huomioimisessa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Opetushallitus on työstänyt tekoälysuositukset. Tekoälyosaamisen edistäminen on osa opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden toimeenpanoa kaikilla kouluasteilla. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet kehittyä tekoälyn vastuullisessa käytössä. Kaikilla tulee olla mahdollisuus hankkia ja päivittää digiosaamista tekoälyistyvässä yhteiskunnassa toimimiseksi. Tekoälyn käyttö on pedagogisesti perusteltua ja edistää opetussuunnitelman tavoitteita. Sen tulee olla mahdollisimman avointa ja läpinäkyvää. Tekoäly tuo myös haasteita, jotka tulee huomioida arjessa. Tietosuoja, tietoturva, käyttötavat ja riskiluokitus sekä vaikutustenarviointi ovat asioita, jotka tulee koko kasvatusta ja opetustoimessa tarkastella. Myöskin oppimisen arviointi tulee määritellä tekoälyä käytettäessä sekä tekoälyn käytön periaatteet. Tärkeää on suhtautua tekoälyn käyttöön myös kriittisesti. Omia aivoja tulee käyttää edelleen ja tekoälyn käyttöön liittyviä riskejä ja ongelmia tulee opettaa.

Mikkelin tulee linjata tekoälyn käyttöä. Tekoälyä tulee käyttää vastuullisesti, eettisesti ja turvallisesti lasten ja nuorten kanssa. Oppilaan ikätaso tulee huomioida ja myös se, miten tekoäly vaikuttaa ihmisyyteen?

Opettajien digitaidot ovat eriytyneissä. Tämä tuo myös eriarvoistumista kouluihin. Henkilöstön perehdyttäminen ja ohjeistaminen vaatii toimenpiteitä sekä yhteisen toimintakulttuurin luomista.

Mikkelissä 2.6.2025

Jaana Strandman
Kaupunginvaltuutettu PS

Perussuomalaisten valtuustoryhmä

Tapani Liukkonen, Toni Liukkonen, Raimo Heinänen,
Teuvo V. Riikonen, Anne Puntanen, Lotta Tuominen,
Tuija Syrjäläinen"

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Ehdotus

Esittelijä: Janne Kinnunen, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää lähettää aloitteen sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen valmisteltavaksi.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että vastaus aloitteeseen tulee käsitellä kaupunginhallituksessa viimeistään joulukuussa 2025.

Päätös

Hyväksyttiin.

Sivistyslautakunta, 16.10.2025, § 35

Valmistelijat / lisätiedot:

Taina Halinen, varhaiskasvatusjohtaja, taina.halinen@sivistys.mikkeli.fi
Seija Manninen, opetusjohtaja, Seija.Manninen@sivistys.mikkeli.fi

Tekoälyn nopea kehittyminen ja tekoälysovellusten lisääntyminen edellyttää myös kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaisia kehittämään pedagogiikkaa, opetuksen tavoitteita ja sisältöjä, oppimisen tukea sekä oppimisen ja osaamisen arviointia.

Tekoälyn toimintamallien ymmärtäminen ja sen vaikutusten hahmottaminen on lähtökohta tekoälyn vastuulliselle, turvalliselle ja innovatiiviselle käytölle. Tämä myös mahdollistaa tekoälyn käyttömahdollisuuksien ja sen rajoitteiden kriittisen arvioinnin sekä kokonaisvaltaisen pohdinnan hyödyistä ja haitoista. Tekoälyn käytön sopivuutta ja mahdollisia haittoja tulee arvioida eri tilanteissa. Tekoäly on tärkeää nähdä itsessään oppimisen kohteena. Oppijoita tulee muun muassa tukea kehittämään tekoälylukutaitoaan, tekoälyn käyttötaitojaan ja olemaan kriittisiä tekoälyn tuotoksia kohtaan oppijoiden ikä ja oppimisen tavoitteet huomioiden. Tekoälyjärjestelmiä käyttöönotettaessa on varmistettava, että käyttäjillä on käyttöönoton kannalta riittävä ymmärrys ja kyky tulkita sekä kriittisesti arvioida tekoälyn tuottamia tuotoksia.

Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan koulutuksen järjestäjän on tarjottava koulutuksessa käytettävät laitteet sekä tekoälyjärjestelmät, kuten tekoälyä hyödyntävät palvelut ja sovellukset. Henkilöstö ei voi velvoittaa oppijaa rekisteröitymään tai luomaan omaa tunnusta sellaiseen palveluun tai sovellukseen, joka ei ole koulutuksen järjestäjän tarjoama. Oppijaa ei myöskään voi velvoittaa ostamaan käyttöoikeuksia tällaisiin palveluihin tai sovelluksiin.

Jos tekoälyä hyödynnetään apuna arvioinnissa, osaamisen ja oppimisen arvioinnissa tulee noudattaa kunkin koulutusasteen ja -muodon opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteita sekä huomioida, että toiminta saattaa tekoälyasetuksen mukaan olla suuririskistä ja tämän myötä käyttöönottoon liittyy asetuksen mukaisia lisävelvoitteita. Vaikka tekoälyä hyödynnettäisiin apuna arviointiprosessissa, arviointiin liittyvien päätösten tekijän tulee olla arvioinnista vastaava ihminen, eikä arviointiin liittyvää päätöksentekoa voi ulkoistaa tekoälylle.

Tietosuoja, tietoturva ja tiedonhallinta

Henkilöstön tulee varmistaa koulutuksen järjestäjän antamista ohjeista, mitä tietoja on luvallista tallentaa tai syöttää tekoälyjärjestelmiin. Salassa pidettävää tietoa, ei-

julkista tietoa tai henkilötietoja sisältävää aineistoa ei saa syöttää tekoälyjärjestelmään, ennen kuin koulutuksen järjestäjä on todennut järjestelmän olevan tietoturvan, tietosuojan ja tiedonhallinnan vaatimukset täyttävä ympäristö. Näitä tietoja ovat muun muassa nimi, henkilötunnus, sanalliset arvioinnit oppijoista, pedagogiset asiakirjat, terveystiedot ja uskonnolliseen vakaumukseen liittyvät tiedot. On tärkeää huomioida, että henkilötietojen käsite on laaja ja se kattaa esimerkiksi myös oppijan kuvan ja äänen (kuten puhe tai laulu), kun kuva tai ääni on yhdistettävissä oppijaan. Järjestelmä voi myös kerätä laajasti erilaisia tietoja käyttäjästä ja järjestelmän käytöstä (mm. seurantateknologioiden avulla), jotka luokitellaan henkilötiedoksi.

Tekoälyjärjestelmän käyttäjillä eli koulutuksen järjestäjän henkilöstöllä tulee olla ymmärrys käsiteltävien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta sekä minkälaisissa tekoälypalveluissa ja sovelluksissa niitä on turvallista käsitellä.

Tekijänoikeus

Teosten käyttäminen tekoälyn kouluttamisessa ilman teoksen tekijänoikeudenhaltijan lupaa on kielletty. Tekoälysovellukseen voi syöttää tekijänoikeussuojan ulkopuolella olevaa sisältöä, ja avoimia sisältöjä, joiden käytölle ei ole asetettu ehtoja. On olemassa runsaasti tekijänoikeudesta vapaata aineistoa (esim. CC0-lisensoidut aineistot), jotka soveltuvat tekoälyn opetus- ja koulutuskäyttöön.

Tekoälyn tuottama sisältö ei yleensä saa tekijänoikeussuojaa, koska se ei täytä ihmisen luovan työn kriteerejä. Lopullisen sisällön tulisi olla pääosin ihmisen luomaa ja ylittää teoskynnyksen edellyttämät vaatimukset, jotta sisältö saisi tekijänoikeussuojan.

Ohjeistus ja perehdytys

Kaupungin Helmi -Intrassa on koko kaupungin henkilöstön saatavilla kaupungin sisäisiä ohjeistuksia, mm. tekoälyn käyttöön, tietoturvaan ja tietosuojaan liittyen. Helmi -Intrassa on kattavasti tarjolla erilaisia ammatillisia täydennyskoulutuksia, mm. Eduhousen kautta. Kaupungin henkilöstö suorittaa Navisec Flex- Tietoturvan ja tietosuojan oppimisympäristö-koulutuksen vuosittain. Uusien työntekijöiden perehdytys tapahtuu Intro-ohjelman avulla. Introon sisältyy kaupungin Helmi -Intrassa olevat ohjeistukset, mukaan lukien Mikkelin kaupungin sisäinen Tekoäly-ohje. Henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutuksiin ja työssä oppiminen ovat tärkeitä ammattitaidon kehittämisen ja ylläpitämisen kannalta. Lasten kanssa työskentelevällä henkilöstöllä tulee olla riittävän hyvät taidot lasten ohjaamiseen ja opettamiseen. Toimintaa ohjaavat asiakirjat, mm. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 ja Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (ja niiden täydennykset), ovat toiminnan perusta.

Mikkelin kaupungin tekoälyohjeistus on julkaistu ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Ohjeistuksessa on otettu huomioon ja linkitetty Opetushallituksen julkaisemat tekoälyohjeet. Ohjeistus korostaa tietohallinnon roolia mahdollistajana, mutta samalla riskien hallitsijana. Tietohallinnon tehtävänä on varmistaa, että tekoälyratkaisut ovat turvallisia, vastuullisia ja tukevat kaupungin strategisia tavoitteita. Ohje on pääasiassa tarkoitettu työntekijöille, mutta voidaan hyödyntää opetuksessa tarpeen mukaan. Tekoälyä saa ja tulee käyttää työskentelyn apuna, mutta tietoturva ja tietosuoja ovat ensisijaisia.

Valitettavasti tällä hetkellä oppilaiden ja opiskelijoiden käyttöön ei voida tarjota turvallista tekstiä tuottavaa tekoälyratkaisua. Tämä linjaus perustuu valtakunnallisiin sekä kansainvälisiin tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviin asetuksiin ja se on voimassa toistaiseksi. Tekoälyratkaisut käyttävät ja keräävät käyttäjistään henkilötietoja, ja tämä ei ole opetuksen järjestämisen tavoitteiden mukaista. Verkossa vapaasti käytettävät kielimallit ja tekoälyratkaisut ovat kuitenkin oppilaiden käytettävissä ja niiden käyttöä ei voida tai haluta estää.

On tärkeää, että tekoälyn ohjeistuksiin ja eettiseen puoleen tutustutaan ennen käyttöä. Tekoälyn käyttöä ohjaavat selkeät arvot ja periaatteet. Tietosuoja, tietoturva, käyttöoikeudet, riskiluokitus ja vaikutustenarviointi on otettava huomioon käytettäessä ohjelmistoja ja tekoälyä opetuksessa tai oppimisen apuna. Oppimisen arviointi ja tekoälyn käytön periaatteet tulee määritellä selkeästi. Tekoälyyn tulee suhtautua myös kriittisesti. Omien aivojen käyttöä ei saa unohtaa. Tiedon tulisi aina kulkea työntekijän tai oppijan omien aivojen kautta ja lähteet tulee tarkistaa.

Tehtyjä toimenpiteitä ja ehdotuksia jatkoon

Perusopetuksen digipolku on ollut käytössä 2016 alkaen ja sitä on kehitetty Perttu-työryhmän (Perusopetuksen TVT-ryhmä) ja opetussuunnitelmatyötä koordinoivan Tulevaisuuden koulu -ohjausryhmän johdolla. Nämä työryhmät seuraavat aktiivisesti kansallisella ja kansainvälisellä tasolla tekoälyn opetuskäytön kehittämistä ja aiheeseen liittyvää eettistä keskustelua. Mikkelin perusopetuksessa on panostettu oppilaiden monilukutaidon (sisältäen peruslukutaidon lisäksi medialukutaidon, digitaalisen lukutaidon, kriittisen lukutaidon ja tekoälylukutaidon) sekä teknologisten valmiuksien oppimiseen digipolun jatkuvalla kehittämisellä. Tämä tulee näkymään konkreettisesti keväällä 2026 julkaistavassa uudessa digikartassa (laajennettu ja ajanmukaistettu digipolku) erilaisina suoraan opetukseen vietävinä tehtävinä ja harjoitteina eri luokkatasoille. Digikartta on luokkatasokohtainen oppimispolku monilukutaitoon, tietoteknisten asioiden harjoitteluun ja oppimiseen suunniteltu työkalu helpottamaan opettajan arkea sekä varmistamaan jokaisen oppilaan riittävät taidot median ymmärtämiseen ja tuottamiseen. Samalla sen avulla pyritään vastaamaan opettajien digitaitojen (sisältäen tekoäly) eriytymiseen antamalla valmiita tehtävämalleja ja toimintaideoita. Digikartan avulla pyritään estämään eriarvoistumista myös Mikkelin koulujen oppilaiden välillä. Henkilöstölle on järjestetty ja järjestetään koulutusta tekoälystä ja sen opetuskäytöstä yhdessä mm. Mikkelin kesäyliopiston kanssa. Näillä keinoin kehitetään yhtenäistä toimintakulttuuria ja käytänteitä tekoälyyn sekä oppimisen kohteena että työvälineenä perusopetuksessa.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstön digitaalista osaamista on kehitetty tarjoamalla koulutuksia ja opastusta, pääsääntöisesti valtiolta saatujen hankerahoitusten turvin. Varhaiskasvatukseen on saatu seuraavat hankerahoitukset: OKM:n Varhaiskasvatuksen digitaalisen pedagogisen osaamisen vahvistaminen vuosille 2022-2023. OPH: n hankeavustus digitaalisten oppimisympäristöjen edistämiseen varhaiskasvatuksessa 2024-2026 (Etelä-Savon Digivaka 2024-2026). Tämä on yhteishanke Mikkelin, Savonlinnan ja Pieksämäen kaupunkien kanssa. Hankkeisiin on palkattu hanketyöntekijä. Etelä-Savon Digivaka 2024-2026 hankkeessa on tehty Mikkelin kaupungin [Varhaiskasvatuksen digikartta](https://sites.google.com/sivistys.mikkeli.fi/mikkelin-vakan-digikartta/etusivu) (https://sites.google.com/sivistys.mikkeli.fi/mikkelin-vakan-digikartta/etusivu). Se sisältyy samassa hankkeessa tuotettuun hankekuntien yhteiseen digikarttaan, [Etelä-Savon Digikartta](https://sites.google.com/edu.savonlinna.fi/digikartta-mkl-pmk-sln?usp=sharing) (https://sites.google.com/edu.savonlinna.fi/digikartta-mkl-pmk-sln?usp=sharing). Digikartta sisältää mm. vinkkejä arjen toimintaan. Digikartta on julkaistu myös julkisella sivustolla aoe.fi.

Etelä-Savon Digivaka 2024-2026 hankkeen kautta tarjottiin syyskuussa 2025 etäkoulutus ”Tekoäly ja digipedagogiikka kasvatuksen ja koulutuksen arjessa – lainsäädännön velvoitteet ja suositukset ammattilaisille”. Varhaiskasvatussyksiköissä on henkilöstön keskuudesta nimetty digitutorit henkilöstön tueksi. Taavetti-työryhmä (Tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen) on toiminut varhaiskasvatuksessa v. 2019 alkaen.

Varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa olisi tarve digityöntekijälle, joka tuntisi toimintaympäristön, sen vaatimukset, seuraisi alan kehitystä, opastaisi henkilöstöä, tekisi yhteistyötä it-asiantuntijoiden kanssa myös mm. sovellusten ja laitteiden hankintojen soveltuvuuden arvioinnissa.

Arjen työssä on koettu tärkeäksi it-asiantuntijoiden hyvä saavutettavuus, sujuva yhteistyö, nopea reagointi, erityisesti riskitilanteissa, ja myös asioiden ennakointi koko kaupungin tasolla.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle yllä esitetyn vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto, § 53,05.05.2025

Kaupunginhallitus, § 242,09.06.2025

Sivistyslautakunta, § 36, 16.10.2025

§ 36

**Valtuustoaloite: Perusopetuslain muutoksen (1090/2024) vaikutusten huomioiminen
Mikkelin kaupungin vuoden 2026 talousarvion valmistelussa**

MliDno-2025-1854

Kaupunginvaltuusto, 05.05.2025, § 53

Valtuutettu Anu Kokkonen esitti 5.5.2025 Mikkelin Keskustan valtuustoryhmän ym. valtuustoaloitteena otsikkoasiasta seuraavaa:

"Mikkelin kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.11.2023 pidetyssä kokouksessa käyttötalouden vakauttamisohjelman vuosille 2024–2026. Hyväksytyssä ohjelmassa on linjattu laaja-alaisia, niin sanottuja juustohöylämäisiä säästötoimenpiteitä, joiden tavoitteena on tasapainottaa kaupungin taloutta. Päätöksen mukaisesti kaupungin viranhaltijat on veloitettu huomioimaan nämä toimenpiteet niin vuoden 2024 talousarvion toteuttamisessa kuin tulevien vuosien budjettivalmistelussa.

Päätöstä tehtäessä ei kuitenkaan ollut saatavilla riittävää tietopohjaa merkittävästä lainsäädännön uudistuksesta, joka koskee perusopetuslain muutosta (1090/2024). Laki hyväksyttiin 30.12.2024 ja sen pääasialliset veloitteet astuvat voimaan 1.8.2025. Kyseinen lakiuudistus tuo mukanaan merkittäviä muutoksia perusopetuksen lakisääteisiin palvelutehtäviin ja oppilaiden oikeuksiin. Kyseessä on laki oppimisen tuesta, joka on merkityksellinen jokaiselle oppilaalle ja hänen perheelleen. Valtio on tämän huomioon ottaen osoittanut kunnille lisärahoitusta peruspalvelujen valtionosuuksien kautta.

Koska lakiuudistus valmistui nopealla aikataululla ja sen vaikutukset eivät olleet vielä tiedossa vakauttamisohjelmaa hyväksyttäessä, ei kaupunginvaltuustolla ollut päätöksentekohetkellä käytössään riittäviä tietoja sen vaikutuksista opetustoimen toimintaedellytyksiin ja sitä kautta vuoden 2025 budjetin laadinnassa huomioitaviin seikkoihin. Tämän vuoksi vuoden 2026 talousarvion valmistelussa on perusteltua arvioida sivistystoimen, erityisesti perusopetuksen, määrärahoja uudelleen ja varmistaa, että perusopetuslain muutoksen edellyttämät veloitteet voidaan täyttää laadukkaasti ja lain hengen mukaisesti.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Mikkelin kaupunginvaltuusto velvoittaa kaupunginhallituksen ja toimialat huomioimaan perusopetuslain muutoksen (1090/2024) vaikutukset vuoden 2025 budjettiin. Samalla pyydämme huomioimaan lakiuudistuksen vuoden 2026 talousarvion valmistelussa ja tarkastelemaan sivistystoimen rahoitusta uudelleen siten, että lain veloitteet ja tavoitteet voidaan täysimääräisesti toteuttaa kaupungin järjestämässä perusopetuksessa.

Mikkelissä 5.5.2025

Keskustan valtuustoryhmä

Katriina Noponen, Pirjo Siiskonen, Petri Pekonen,
Kirsi Olkkonen, Risto Rouhiainen, Jaakko Väänänen,

Antti Pakarinen, Heikki Nykänen, Kati Häkkinen,
Marita Hokkanen, Pekka Pöyry, Anu Kokkonen,
Markku Kakriainen
Jatta Juhola, Hannu Tullinen, Jaana Vartiainen,
Petri Tikkanen, Heli Kauppinen, Suvi Kähkönen-Valtola,
Armi Salo-Oksa, Mali Soininen, Nina Jussi-Pekka"

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus, 09.06.2025, § 242

Ehdotus

Esittelijä: Janne Kinnunen, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää lähettää aloitteen sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen valmisteltavaksi.

Edelleen kaupunginhallitus päättää, että vastaus aloitteeseen tulee käsitellä kaupunginhallituksessa viimeistään lokakuussa 2025.

Päätös

Hyväksyttiin.

Sivistyslautakunta, 16.10.2025, § 36

Valmistelijat / lisätiedot:

Seija Manninen, opetusjohtaja, Seija.Manninen@sivistys.mikkeli.fi

Perusopetuslakiin tuli merkittävä muutos 1.8.2025 alkaen. Oppimisen tuen uudistusta koskeva lain muutos (1090/2024) hyväksyttiin 30.12.2024 ja sen pääasialliset velvoitteet astuivat voimaan 1.8.2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan oppimisen tukea koskevan lakimuutoksen tavoitteena on ollut vahvistaa oppilaan oikeutta saada tarvitsemiaan tukimuotoja ja tukitoimia opetukseen osallistumiseksi, opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi sekä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Tukimuotojen ja tukitoimien järjestämistä pyrittiin yhtenäistämään valtakunnallisesti ja varmistamaan kouluille riittävät resurssit niiden toteuttamiseen. Uudistuksen keskiössä ovat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, joihin lainsäädäntö jatkossa velvoittaa opetuksen järjestäjät. Uudistuksella vahvistetaan varhaisia tukitoimia, joiden avulla oppilas saa tukea oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Riittävästi ja oikea-aikaisesti kohdennetuilla tukimuodoilla arvioidaan voitavan vähentää vahvempien tukitoimien tarvetta pitkällä aikavälillä. Uudistuksen tavoitteena on vähentää myös opetushenkilöstön hallinnollista työtä tuen asiakirjojen valmistelussa.

Oppilaan saaman tuen suunnittelu ja päätöksenteko perustuu jatkossa konkreettisiin tukimuotoihin ja tukitoimiin, ei hallinnollisiin tuen tasoihin. Tukimuotojen ja tukitoimien toteutuksessa korostuu nykyistä vahvemmin suunnitelmallisuus ja

ennakointi. Samanaikaisopetuksen ja opetushenkilöstön keskinäisen yhteistyön merkitys painottuu tuen toteutuksessa. Uudistuksen pääpaino on ryhmäkohtaisissa tukimuodoissa. Nämä muuttavat tuen painopistettä selvästi ennaltaehkäisevään suuntaan. Uudistuksen myötä vahvistetaan opetuksen laatua ja opetusryhmien työrauhaa lisäämällä myös pienryhmäopetusta jokaiseen kouluun. Pienryhmässä annettava opetus sisältyy sekä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin että oppilaskohtaisiin tukitoimiin.

Laissa säädetään nykyistä tarkemmin oppilaan oikeudesta saada tukitoimia opetukseen osallistumiseksi ja perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Oppilaalla on aina ensisijaisesti oikeus ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin. Jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä, on oppilaalla oikeus saada lisäksi yksilöllisesti kohdennettuja oppilaskohtaisia tukitoimia.

Uudistuksen keskiössä ovat **oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt**, joihin lainsäädäntö jatkossa velvoittaa opetuksen järjestäjät. Opetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana koulun ja esiopetuksen perustoimintaa. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt koskevat kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa. Niillä tarkoitetaan opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja opettajan on mahdollista huomioida opetusryhmän tarpeet riittävän hyvin ja luokka- tai ryhmäkohtaisten koulunkäyntiavustajien tai koulunkäynnin ohjaajien hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena.

Opetuksen järjestäjän on järjestettävä **ryhmäkohtaisia tukimuotoja** suunnitelmallisesti osana koulun perustoimintaa. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja, joita annetaan erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopetuksena. Ne voi olla esimerkiksi joustavasti muodostettuja pienempiä ryhmiä. Pienemmän ryhmän kokoa ei määritellä valtakunnallisesti, vaan siitä päättää opetuksen järjestäjä lainsäädännön vaatimukset huomioon ottaen. Ryhmäkohtaisista tukimuodoista ei tehdä hallintopäätöstä. Opetuksen järjestäjän on varattava lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä **vähintään 0,122 opetustuntia/viikossa/koulun oppilas ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin**. Ryhmäkohtaiset tukimuodot tulee huomioida paikallisessa tuntikehyksessä ja opettajien lukujärjestyksissä.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. **Yleinen tukiopetus** on yleistä, kaikkiin oppiaineisiin tai oppimisen vaikeuksiin kohdentuvaa tukiopetusta. Tavoitteena on tunnistaa tuen tarpeita ja reagoida niihin varhaisessa vaiheessa, sekä tunti- että henkilöstöresurssia kohdentamalla. Uutena velvoitteena tullut **opetuskielen tukiopetus** keskittyy kohdentamaan annetun tukiopetuksen suoraan opetuskielen oppimiseen. Opetuskielen tukiopetus ei ole peruskielitaidon opetusta, vaan tukea opetuskielen hallintaan. Yleistä tukiopetusta sekä opetuskielen tukiopetusta voidaan antaa joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten, sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, tai oppituntien ulkopuolella. Sitä voidaan antaa samanaikaisopetuksena oppilaan tavallisessa opetusryhmässä tai pienemmässä ryhmässä. **Erityisopettajan opetus muun opetuksen yhteydessä** on luonteeltaan tilapäisempää ja opetusryhmän tarpeisiin perustuvaa. Sitä voidaan toteuttaa esimerkiksi yhteisopettajuuden avulla tai joustavasti pienryhmässä.

Oppilaalla on oikeus saada **oppilaskohtaisia tukitoimia** viipymättä, jos ryhmässä toteutetut tukimuodot ovat riittämättömiä, ja niitä toteutettaessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä. Oikeus oppilaskohtaisiin tukitoimiin on oppilaalla, jonka opinnot eivät ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta etene, tai jolla on ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta vaikeuksia osallistua opetukseen. Oppilaalle on annettava oppilaskohtaisia tukitoimia silloin, kun häntä ei voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai tukitoimia on tarpeen jatkaa säännöllisesti

Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa tai opetukseen osallistumisen edellyttämät oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet perusopetuslain 31 §:n nojalla annettuina.

Erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan vain erityisopettajan antamaa opetusta. Opetuksen etenemisen lähtökohtana on oppilaan yksilölliset tarpeet. Erityisopettaja antaa opetusta pääsääntöisesti pienryhmässä, mutta sitä voidaan toteuttaa osittain myös samanaikaisopetuksena toisen opettajan kanssa. Erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet voi olla erityisopettajan opettamaa.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetuksella pienryhmässä tarkoitetaan yhden tai useamman oppiaineen opetusta kokonaan pienryhmässä. **Erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa** tarkoittaa oppilaan opetuksen järjestämistä erityisluokassa.

Osana uudistusta on tarkennettu opetusryhmien muodostamista koskevaa sääntelyä oppilaan omassa koulussa ja luokassa toteutettavan tuen mahdollistamiseksi. Nykyisin perusopetusasetuksessa olevat erityisluokkien ryhmäkokoja koskevat säännökset on nostettu lain tasolle. Säädetään lisäksi, että yhden opettajan opettamassa opetusryhmässä saa olla **enintään 5 oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena** erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa.

Oppimisen tukea koskevan perusopetuslain muutosten toteuttamista varten kunnille osoitettiin myös rahoitus. Kuten tehdyssä valtuustoaloitteessa todetaan, lakiuudistus valmistui nopealla aikataululla eikä sen lopullisista kirjauksista, velvoitteista ja niiden kustannusvaikutuksista ollut vielä tietoa siinä vaiheessa, kun vuoden 2025 talousarviota käsiteltiin ja hyväksyttiin. Tästä syystä perusopetuksen henkilöstökulut tulevat todennäköisesti ylittymään vuonna 2025, jotta lain velvoitteisiin voidaan vastata.

Lukuvuosi 2025-2026 tulee olemaan siirtymäkausi, jonka aikana oppilaiden tukea koskevat päätökset tehdään uuden lain mukaisesti. Velvoitteena on ennen oppilaskohtaiseen tukeen siirtymistä antaa oppilaille ryhmäkohtaista tukea vähintään 0,122 opetustuntia viikossa/koulun oppilas. Tällä hetkellä tämä minimi täyttyy Mikkelin perusopetuksessa ja siihen on myös vuoden 2026 talousarvioesityksessä varauduttu. Säästövelvoitteen edellytykset huomioiden tuohon minimiin päästään osittain muita määräaikaista tehtäviä vähentämällä.

Kun nyt on siirrytty aikaisemmasta kolmeportaisen tuen järjestelmästä ryhmäkohtaiseen ja oppilaskohtaiseen tukeen, oppilaiden tukea koskeva päätöksenteko on myös muuttunut. Oppilaskohtaisen tuen päätökset ovat vasta valmistelussa sen jälkeen, kun ensiksi saadaan kokemukset ryhmäkohtaisen tuen vaikuttavuudesta. Näin ollen tässä vaiheessa ei ole vielä tarkkaa tietoa siitä, kuinka moni oppilas tulee siirtymään oppilaskohtaiseen tukeen ja kuinka moneen opetusryhmään on jatkossa tulossa yli viisi oppilaskohtaisessa tuessa olevaa oppilasta. Yhdellä opettajalla voi olla ryhmässään enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa. Jos ryhmään tulee yli viisi ko. oppilasta, ryhmä on lain mukaan jaettava tai siihen on palkattava toinen opettaja. Tähän ei ole vielä tässä vaiheessa voitu vuoden 2025 talousarviossa eikä vuoden 2026 talousarvioesityksessä varautua ja tämä voi aiheuttaa ylityspainetta henkilöstökuluihin myös vuonna 2026.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle yllä esitetyn vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

§ 37

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen hankkeet ja avustukset 2025, sivistyslautakunta

MliDno-2025-3394

Valmistelijat / lisätiedot:

Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja, Virpi.siekkinen@mikkeli.fi

Aila Marjamaa, kehittämispäällikkö, aila.marjamaa@sivistys.mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Sivltk 16.10.2025 Hankkeet ja avustukset 2025

Sivistyslautakunnan alaiset tulosalueet ja Otavia liikelaitos hakevat vuosittain erilaisia toiminta-avustuksia ja hankerahoituksia kehittämistoimintaan. Rahoittajana on pääosin valtio eri toimijoiden kautta. Lautakunnalle esitellään vuoden 2025 hanke- ja avustusrahoituksia ja kehittämistoimintaa.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Merkitään tiedoksi.

§ 38

Muut asiat

Joukkoliikennereittien ja -aikataulujen suunnittelusta vastaa henkilöliikennepalvelut. Opetusjohtaja ja kuljetuskoordinaattorit osallistuvat yhteistyössä koulukuljetussuunnitteluun. Opetusjohtaja Seija Manninen selostaa asiaa sivistyslautakunnalle.